

Klara Kožar Rosulnik

IZOBRAŽEVALNA PODPORA ZA MIGRANTE

Migracije niso le selitve z enega prostora na drugega, motivirane z zaslužkom, ljubeznijo, vojno, avanturo, kar raziskujejo različne vede že precej časa, temveč so povezane s spreminjanjem posameznika, ki se seli. To pa vključuje spreminjanje znanja, samopodobe, mentalnih vzorcev, vrednot in vsakdanjih praks. Prav zato postajajo migracije tudi izziv za andragogiko (prim. Guo, 2013; Zelinska, 2013; McNair, 2009) in vodijo v raziskovanje različnih pojavov učenja. Migracije lahko proučujemo kot vir učenja (biografsko učenje ali učenje iz življenja) ali pa z zornega kota izobraževalnih programov, organiziranih za migrante ali za okolje, ki sprejema migrante. Izobraževanje – tako formalno šolanje kot neformalni programi – ima vidno vlogo pri vključevanju v novo skupnost in se v sodobnosti pogosto prepleta z medkulturnim izobraževanjem. Pomembno poslanstvo pri raziskovanju migracij in z njimi povezanega učenja ima v Sloveniji Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije pri ZRC SAZU, ki razvija tudi izobraževalne programe za medkulturno sodelovanje (prim. Milharčič Hladnik, 2013). V dialogu med raziskovalci ZRC SAZU, ki se ukvarjajo z raziskovanjem mobilnosti in migracij, ter predstavniki infotočke za tujce je nastal katalog izobraževalnih programov in ukrepov ter drugih storitev, namenjenih migrantom, ki je dostopen na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/5164/Smerokaz.pdf. V Smerokazu so predstavljeni tečaji slovenskega jezika, storitve formalnega izobraževanja, izobraževanja odraslih, vrednotenje ter priznavanje kvalifikacij ter oblike neformalnega izobraževanja.

V Sloveniji so se kot storitev, ki migrantom odpira poti do drugih izobraževanj, v sodelovanju med Andragoškim centrom Slovenije in Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani razvili tudi programi za jezikovno izobraževanje migrantov. Strokovnjaki z obeh ustanov so pripomogli, da je nastal program Začetna integracija priseljencev (ZIP), ki ga različne izobraževalne organizacije v Sloveniji izvajajo kot brezplačen program učenja slovenskega jezika. Med njimi je tudi Ljudska univerza (LU) Ajdovščina, ki je lani naredila analizo 180-urnega programa. LU Ajdovščina sicer izvaja program ZIP za celotno regijo (Ajdovščina, Idrija, Tolmin, Nova Gorica, Postojna), analizirali pa so program, ki je potekal v Ajdovščini. Ugotovili so, da je ob sledenju načelom izobraževanja odraslih (udeleženci sledijo osebnemu načrtu, učne vsebine so povezane z izkušnjami in okoljem udeležencev, dialoškost učenja) zelo pomembna vloga kulturnega mediatorja za jezikovno izobraževanje ljudi z oddaljenih jezikovnih območij

(na primer iz Azije in Južne Amerike) in osebnega svetovanja. Udeleženci v programih imajo vsak svojo zgodbo, ki jo morajo umestiti v novo okolje. V omenjenem programu so bili trije udeleženci iz neslovansko govorečega okolja in so se med seboj tesneje povezali, ker so si pomagali z angleščino in španščino (prim. Volk, Mermolja, Ličen, 2014). V jezikovnem programu ZIP se kot pomembno pokaže ne le znanje jezika, marveč tudi spoznavanje kulture, v katero so se migranti priselili, zato so v okviru izobraževanja pomembne tako imenovane doživljajske metode učenja. Učenje drugega jezika je dolgotrajen proces, kar ugotavljajo tudi na drugih ustanovah, kjer izvajajo podobne programe, na primer LU Koper in Izobraževalni center Cene Štupar.

Izvajajo se tudi različni izobraževalni programi za ljudi iz okolja, ki sprejema migrante. Kot takšne neformalne možnosti izobraževanja lahko omenimo program Olajšajmo migrantom prvi korak (LU Velenje) ali delavnice v okviru centrov medgeneracijskega učenja in projekt Vključim.se (MOCIS Slovenj Gradec), kot formalni program pa Osebni načrt za boljše vključevanje priseljencev v izobraževanje, usposabljanje in družbo v okviru Andragoškega centra Slovenije. Ta je namenjen vsem, ki se pri svojem delu srečujejo z migranti: vodjem oziroma organizatorjem izobraževanj odraslih, učiteljem, svetovalnim delavcem, izvajalcem javnoveljavnega programa Slovenščina za tujce in drugih programov učenja slovenskega jezika in podobno.

Na področju izobraževalne podpore migrantom se v zadnjih letih dogajajo pomembni premiki, vseeno pa lahko trdimo, da je izobraževanje (odraslih) migrantov v Sloveniji še vedno premalo sistemsko urejeno ter prepuščeno pobudi posameznih izobraževalnih institucij.

LITERATURA

- Guo, S. (ur.) (2013). *Transnational Migration and Lifelong Learning: Global Issues and Perspectives*. London, New York: Routledge.
- McNair, S. (2009). *Migration, Communities and Lifelong Learning*. Leicester: NIACE.
- Milharčič Hladnik, M. (ur.) (2013). Razvijanje medkulturne zmožnosti pri učiteljih in učencih. Trst, Ljubljana: SLORI, ZRC SAZU.
- Smerokaz (b. d.). Pridobljeno s http://www.ess.gov.si/_files/5164/Smerokaz.pdf.
- Volk, T., Mermolja, E. in Ličen, N. (2014). *Zgodbe o ustvarjalnem in povezovalnem učenju*. Ajdovščina: Ljudska univerza (v tisku).
- Zelinska, M. (2013). Migration and Adult Education: Time, Place and Power. *Power and Education*, 5(2), 120–136.